

SESLİ (ÜNLÜ) VE SESSİZ (ÜNSÜZ) HARFLER

- Aşağıdaki verilen sıra numaralarına karşılık gelen alfabemizdeki sesli harfleri yazınız.

1 →	6 →	11 →	12 →
18 →	19 →	25 →	26 →

- Aşağıdaki kutuların içine kalın ve ince sesli harfleri yazınız.

İnce ünlüler →

Kalın ünlüler →

- Aşağıdaki tabloyu örnekteki gibi tamamlayınız.

Sözcükler	İnce ünlüler	Kalın ünlüler	Ünsüzler
şampiyon	i	a, o	ş, m, p, y, n
televizyon			
mandalina			
şeftali			
Türkiye			
balina			
pelikan			
vitamin			
tiyatro			
sinema			
pijama			
otomobil			
şelale			

BÜYÜK ÜNLÜ UYUMU

Bir sözcüğün tüm ünlü harfleri kalın ise sözcük büyük ünlü uyumuna uyar. ✓

DİKKAT!

Bir sözcüğün tüm ünlü harfleri ince ise sözcük büyük ünlü uyumuna uyar. ✓

Birleşik sözcüklerle ve tek heceli sözcüklerde büyük ünlü uyumu aranmaz. ✗

● Aşağıdaki sözcükler büyük ünlü uyumuna uyuyorsa 😊, uymuyorsa ☹️ ifadesi yapınız.

çekirdek

kalem

kitapçı

çerçeve

pastane

araba

pantolon

ayakkabı

kimyager

traktör

portakal

avize

kanguru

mikrofon

bisiklet

öğretmen

mendil

matematik

● Aşağıdaki tabloyu örnekteki gibi doldurunuz.

Sözcükler	Uyar	Uymaz	Aranmaz	Sebebi
çöl			✓	Tek heceli sözcük olduğu için
televizyon				
mandalina				
kestane				
kelebek				
bal				
orangutan				
Çanakkale				
hastane				
hanımeli				

ÜNSÜZ YUMUŞAMASI

DİKKAT!

Dilimizdeki bir sözcüğün son harfi "p, ç, t, k" harflerinden bir tanesi ile biter ve bu sözcüğün sonuna ünlü harf biten bir ek gelirse bu harfler "b, c, d, ğ" ye dönüşür.

ÖRNEK

Köpek kelimesi "k" harfi ile bitmiş. Yani "p, ç, t, k" harflerinden birisi ile bitmiş. Bu kelimenin sonuna "i" harfi getirecek olsak (sesli harf) sondaki "k" harfi "ğ" ye dönüşür. Köpeği olur.

● Aşağıdaki sözcüklere ünlü harf ile başlayan ekler getirip sözcükleri örnekteki gibi yeniden yazınız.

kabak	+a	kabağ a	çiçek	+i		kitap	+i	
dört	+ü		ağaç	+a		bağcık	+a	
simit	+i		sinek	+i		yaprak	+a	
kebab	+...		çorap	+...		ayak	+...	

● Aşağıdaki metni okuyunuz. Metinde ünsüz yumuşamasına uğramış olan sözcükleri örnekteki gibi yuvarlak içine alınız.

Murat okula gidiyordu. Azgın bir köpeği gördü. Hemen direğin yanına koştu. Koşarken kitabı ile defteri kenardaki simidin yanına düştü. Hemen direğe tırmanmaya başladı. Köpeğin dişleri Murat'ın ayağındaydı. Ayağıyla, köpeği itti. Köpeğin ağzında Murat'ın çorabı vardı. Çorabın deliğini iyice büyüttü. Ayten elindeki koca balığı ve kebapı köpeğe doğru fırlattı. Simidin yanına düştü. Köpek, yiyeceklere doğru yönelirken direğin üstüne tırmanan Murat, Ayten'e yüreğinden selam gönderdi.

ÜNLÜ DÜŞMESİ

Türkçede her hecede bir ünlü bulunur. İki heceli bazı kelimelere ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde, kelimenin son hecesindeki ünlü düşer. Buna ses düşmesi denir. Ünlü düştüğünde hece sayısı da azaldığından bu kurala ünlü düşmesi yanında hece düşmesi, hece azalması da denir.

DİKKAT!

ÖRNEK

Nehir + -i = Nehri ✓ Şehir + -i = Şehri ✓
Kesir + -e = Kesre ✓ Emir + -e = Emre ✓

- Aşağıdaki sözcüklere yanlarında verilen ekleri getirip hece düşmesine uğramış hallerini örnekteki gibi karşınıza yazınız.

sabır	+i	sabır	ağız	+i		kabir	+i	
ömür	+ü		burun	+u		cisim	+i	
göğüs	+ü		karın	+i		boyun	+u	
emir	+i		şehşir	+e		kesir	+i	

- Aşağıdaki metni okuyunuz. Ünlü düşmesine uğrayan sözcükleri örnekteki gibi yuvarlak içine alınız.

Dağın eteğinde kurulan **şehrin** ışıkları gecenin karanlığında parlıyordu. Otobüsün içindeki insanlar derin bir sessizliğe gömülmüştü. Genç kız başını annesinin omzuna koydu. Uzun süre uzakta parıldayan ışıkları seyretti. Akıllı bir türlü almıyordu. Daha dün akşam evlerinde oturuyorken şimdi buradaydılar. Annesi ile birlikte sabırları tükenince bavullarını hazırlamışlardı. Hemen ilk otobüsten bilet alıp yola koyulmuşlardı. Önceleri içinde bir hüznün vardı. Saatler ilerledikçe hüznün yerini kızgınlık aldı. Sıkıntıdan göğsü sıkışıyor, nefes alıp vermekte zorlanıyordu. Alnında biriken terleri elinin tersi ile sildi. Genzi yanmaya başladı.

ÜNSÜZ BENZEŞMESİ

DİKKAT!

Dilimizdeki "p, ç, t, k, f, h, s, ş" harfleri ile biten bir sözcüğe "c, d, g" ünsüzleriyle başlayan bir ek getirildiğinde eklerin başındaki "c → ç, d → t, g → k" olur.

ÖRNEK

simit+ci → ~~simitci~~ → ~~simitçi~~

çalış+gan → ~~çalışgan~~ → çalışkan

NOT

Birleşik sözcüklerde ve yabancı dillerden dilimize giren sözcüklerde ünsüz benzeşmesi olmaz.

● Aşağıdaki sözcükleri inceleyiniz. Yanlarında bulunan eklerle birlikte sözcükleri yeniden yazıp örnekteki gibi ünsüz benzeşmesi oluşmasını sağlayınız.

ekmek + ci → ekmekçi

gözlük + cü →

kebab + cı →

gözlük + cü →

kitap + dan →

sabah + cı →

savaş + cı →

yavaş + ca →

yetiş + gin →

basket + ci →

● Aşağıdaki sözcükleri inceleyiniz. Sözcüklerde ünsüz yumuşaması varsa başındaki kutucuğu yeşile, ünsüz benzeşmesi varsa kutucuğu maviye boyayınız.

tabağa

Türkçe

kürkçü

fıstıkçı

şişkin

yatakta

direğe

yoğurtçu

bardağı

Ahmet'te

parkta

sonucu

şurubu

çocuğa

dördüz

tekerleğe

süttten

yüzüğe

inatçı

kaşığı

çorapçı

MINİ DEĞERLENDİRME -I-

● Aşağıya sadece kalın ünlü harflerin yer aldığı 5 sözcük yazınız.

1	
2	
3	
4	

● Aşağıya sadece ince ünlü harflerin yer aldığı 5 sözcük yazınız.

1	
2	
3	
4	

● Aşağıya ünlü yumuşamasına uğrayan 5 sözcük yazınız.

1	
2	
3	
4	

● Aşağıya ünlü düşmesine uğramış 5 sözcük yazınız.

1	
2	
3	
4	

1. Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde kalın ünlü harfler verilmiştir?

A. a, e, ı, o
C. a, ı, o, u

B. e, i, ö, ü
D. a, ı, o, ö

2. Aşağıdaki kelimelerden hangisinde büyük sesli uyumu aranmaz?

A. yağmur
C. açkgöz

B. simit
D. kumanda

3. "Talihim yaver giderse sınavı kazanırım." cümlesinde büyük ses uyumuna uymayan kaç kelime vardır?

A. 1
C. 3

B. 2
D. 4

4. Aşağıdaki sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?

A. çorapı
C. kitabı

B. eriği
D. kağıdı

5. Aşağıdaki sözcüklerin hangisinde ünsüz benzeşmesi vardır?

A. simitçi
C. gazozcu

B. kahveci
D. çaycı

BÖLÜKLER

● Aşağıdaki sayıları oluşturan bölükleri yazınız.

● Aşağıda bölükleri verilmiş sayıları yazınız.

1

636 126

⇒ Birler bölüğü:

⇒ Birler bölüğü:

6

⇒ Birler Bölüğü: 123

⇒ Binler Bölüğü: 586

Sayı:

2

45 036

⇒ Birler bölüğü:

⇒ Birler bölüğü:

7

⇒ Birler Bölüğü: 36

⇒ Binler Bölüğü: 300

Sayı:

3

143 879

⇒ Birler bölüğü:

⇒ Birler bölüğü:

8

⇒ Birler Bölüğü: 9

⇒ Binler Bölüğü: 65

Sayı:

4

15 663

⇒ Birler bölüğü:

⇒ Birler bölüğü:

9

⇒ Birler Bölüğü: 712

⇒ Binler Bölüğü: 23

Sayı:

5

7 536

⇒ Birler bölüğü:

⇒ Birler bölüğü:

10

⇒ Birler Bölüğü: 9

⇒ Binler Bölüğü: 101

Sayı:

BASAMAK DEĞERLERİ

● Aşağıdaki sayıların okla gösterilen basamaklarındaki rakamların basamak değerini örnekteki gibi yazınız.

1

2	6	3	5	8	9
---	---	---	---	---	---

500

2

3	9	9	0	9	6
---	---	---	---	---	---

3

8	0	4	2	6	6
---	---	---	---	---	---

4

1	0	1	4	6	2
---	---	---	---	---	---

5

6	7	7	0	7	6
---	---	---	---	---	---

● Noktaları birleştirip etkinliği tamamlayalım.

6

--	--	--	--	--	--

1
30
400
7 000
60 000
400 000

7

--	--	--	--	--	--

8
80
800
8 000
80 000
800 000

8

--	--	--	--	--	--

4
60
400
9 000
30 000
900 000

9

--	--	--	--	--	--

5
60
800
6 000
70 000
100 000

● Aşağıdaki sayıların basamak değerlerini örnekteki gibi yazınız.

1. 346 509 = 300 000 + 40 000 + 6 000 + 500 + 0 + 9

2. 404 138 = + + + + +

3. 185 345 = + + + + +

4. 593 308 = + + + + +

5. 99 622 = + + + +

6. 56 301 = + + + +

7. 48 993 = + + + +

8. 73 664 = + + + +

9. 84 466 = + + + +

10. 6 301 = + + +

11. 9 245 = + + +

12. 593 308 = + + + + +

13. 51 377 = + + + +

14. 422 201 = + + + + +

15. 999 919 = + + + + +

16. 31 786 = + + + +

17. 1 503 = + + +

18. 46 784 = + + + +

19. 633 179 = + + + + +

20. 777 777 = + + + + +

DOĞAL SAYILARI ÇÖZÜMLEME

● Aşağıdaki sayıları örneğe uygun olarak çözümleniz.

$$\begin{array}{l} 866\ 142 : 8\ \text{yüz binlik} + 6\ \text{on binlik} + 6\ \text{binlik} + 1\ \text{yüzlük} + 4\ \text{onluk} + 2\ \text{birlik} \\ : 800\ 000 + 60\ 000 + 6\ 000 + 100 + 40 + 2 \end{array}$$

$$305\ 466 : \underline{\hspace{10cm}}$$

$$423\ 188 : \underline{\hspace{10cm}}$$

$$302\ 223 : \underline{\hspace{10cm}}$$

$$86\ 142 : \underline{\hspace{10cm}}$$

$$42\ 779 : \underline{\hspace{10cm}}$$

● Aşağıdaki çözümlenmeleri verilen doğal sayıları ve okunuşlarını yazınız.

Doğal Sayının Çözümlemiş Hali	Sayı	Sayının Okunuşu
5 yüz binlik + 9 on binlik + 3 binlik + 2 yüzlük + 3 onluk + 6 birlik		
6 yüzbinlik + 5 binlik + 9 yüzlük + 1 onluk + 7 birlik		
9 yüz binlik + 9 on binlik + 9 birlik		
1 yüz binlik + 8 on binlik + 6 binlik + 7 yüzlük + 6 birlik		
4 yüz binlik + 5 binlik + 5 birlik		

● Aşağıda belirtilen doğal sayıları yazalım.

1. 6 on binlik + 4 binlik + 2 yüzlük + 5 onluk + 9 birlik 64.259

2. 5 yüz binlik + 5 on binlik + 1 binlik + 3 yüzlük + 8 onluk + 7 birlik

3. 4 yüz binlik + 3 binlik + 9 onluk + 2 birlik

4. 8 yüz binlik + 1 on binlik + 3 yüzlük + 4 onluk + 3 birlik

5. 9 on binlik + 4 binlik + 3 yüzlük + 9 birlik

6. 2 yüz binlik + 1 on binlik + 9 yüzlük + 3 onluk

7. 6 yüz binlik + 1 binlik + 5 birlik

8. 1 yüz binlik + 2 on binlik + 2 onluk + 1 birlik

9. 5 on binlik + 5 yüzlük + 5 birlik

10. 50.000 + 3.000 + 300 + 0 + 9 53.309

11. 400.000 + 10.000 + 6.000 + 200 + 10 + 4

12. 900.000 + 70.000 + 2.000 + 300 + 1

13. 700.000 + 4.000 + 40 + 2

14. 500.000 + 40.000 + 9

15. 300.000 + 80.000 + 7.000 + 10 + 8

16. 200.000 + 5000 + 9

17. 700.000 + 60.000 + 50

18. 900.000 + 90.000 + 9.000 + 90

19. 2.000 + 500 + 1

20. 800.000 + 800 + 8

● Aşağıda belirtilen doğal sayıları yazalım.

1. Binler bas. 8, onlar bas. 5 olan dört basamaklı sayı kaçtır?

2. On binler bas. 5, yüzler bas. 2, onlar bas. 1 olan beş basamaklı sayı kaçtır?

3. Yüz binler bas. 7, binler bas. 3, yüzler bas. 2, birler bas. 6 olan altı basamaklı sayı kaçtır?

4. On binler bas. 9, binler bas. 8, yüzler bas. 7 olan beş basamaklı sayı kaçtır?

5. Yüz binler bas. 4, on binler bas. 1, onlar bas. 8, olan altı basamaklı sayı kaçtır?

6. Yüz binler bas. 3, on binler bas. 9, yüzler bas. ve birler bas. 2, olan altı basamaklı sayı kaçtır?

7. On binler bas. 6, birler bas. 7 olan beş basamaklı sayı kaçtır?

8. Binler bas. 9, yüzler bas. 6, birler bas. 8 olan dört basamaklı sayı kaçtır?

9. Yüz binler bas. 2, binler bas. 1, yüzler bas. 2, birler bas. 1 olan altı basamaklı sayı kaçtır?

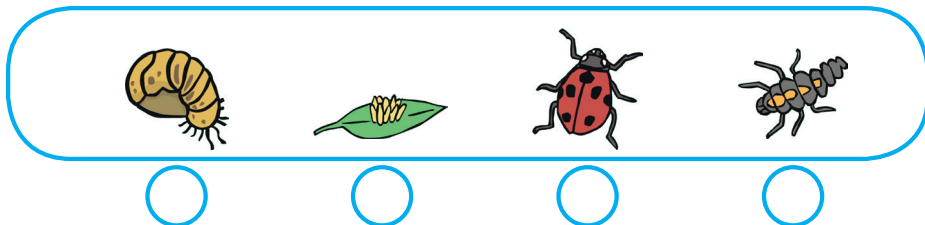
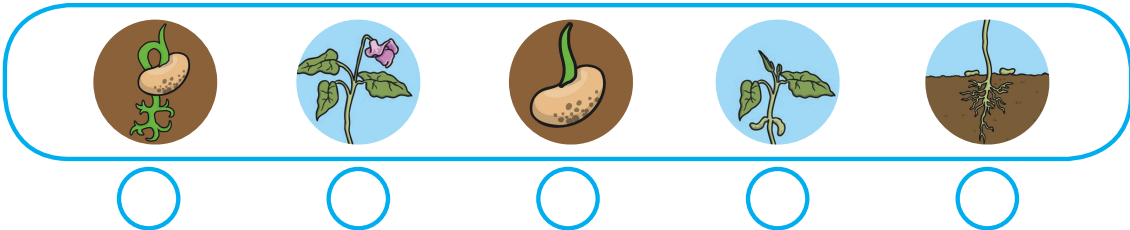
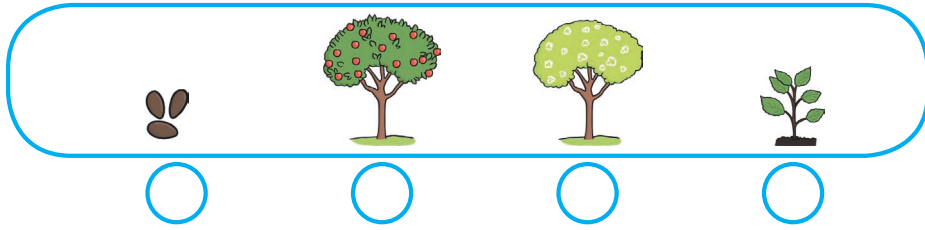
KRONOLOJİ

● Aşağıdaki kronolojiyi inceleyip soruları yanıtlayınız.

1. Aya ilk hangi yıl ayak basılmıştır? →
2. Albert isimli maymun hangi yıl uzaya gitmiştir? →
3. Dennis Tito hangi yıl uzaya gitmiştir? →
4. Yuri Gagarin ilk hangi yıl uzaya gitmiştir? →
5. Hubble uzay istasyonu hangi yıl kurulmuştur? →
6. Uzaya giden sinekten kaç yıl sonra ilk uzay istasyonu kurulmuştur? →

● Aşağıdaki olayları kronolojik olarak numara vererek sıralayalım.

● Tarık ve ailesine ait aşağıdaki kronolojiyi inceleyerek soruları yanıtlayınız.

1982
yılında doğdum.

1985
yılında kardeşim
doğdu.

1990
yılında okula
başladım.

1992
yüzme kursuna
başladım.

1995
yılında ilkokulu
bitirdim.

2001
yılında üniversiteyi
kazandım.

2005
yılında üniversiteyi
bitirdim.

2006
yılında işe
başladım.

2008
yılında araba
aldım.

2010
yılında evlendim.

2012
yılında kızım
Ayşe doğdu.

2015
yılında oğlum
Ali doğdu.

2016
yılında İzmir'e
taşındım.

2017
İzmir'de ev
aldım.

1. Tarık kaç yılında doğmuştur?

→

2. Tarık kaç yaşındayken kardeşi doğmuştur?

→

3. Tarık kaç yaşında ilkokula başlamıştır?

→

4. 2005 hangi olay yaşanmıştır?

→

5. Tarık kaç yaşında ilkokulu bitirmiştir?

→

6. Tarık'ın çocukları hangi yıllarda doğmuştur?

→

7. Tarık hangi yıl araba almıştır?

→

8. Tarık işe başladıktan kaç yıl sonra evlenmiştir?

→

9. Ali, Ayşe'den kaç yaş küçüktür?

→

10. Tarık hangi yıl İzmir'e taşınmıştır?

→

11. Tarık kaç yaşında yüzme kursuna başlamıştır?

→

12. Tarık hangi yıl işe başlamıştır?

→

● Aşağıdaki fosilleri inceleyiniz. Bu fosillerin hangi canlıya ait olduğunu altlarına yazınız.

Kelebek

Kaplumbağa

Arı

Balık

Deniz yıldızı

Kuş

Dinozor

Kertenkele

Yılan

Kurbağa

● Aşağıdaki cümlelerin doğru olanlarına "D", yanlış olanlara "Y" yazalım.

1	(.....)	Tüm canlılar öldükten sonra fosilleşir.
2	(.....)	Çok eski zamanlarda yaşamış olan canlıların kalıntı veya izlerine magma denir.
3	(.....)	Fosil yakıtlar günlük hayatta birçok alanda kullanılmaktadır.
4	(.....)	Havayla teması kesilen canlılar fosilleşebilir.
5	(.....)	Çürümeyen canlı kalıntıları binlerce yıl bozulmadan kalabilir.
6	(.....)	Fosilleri inceleyen bilim dalı paleontolojidir.
7	(.....)	Fosiller bize geçmiş hakkında bilgi vermez.
8	(.....)	Günümüze ulaşan bir çok fosil örneği vardır.
9	(.....)	Fosilleri inceleyen bilim insanına arkeolog denir.
10	(.....)	Sadece hayvanların fosilleri vardır.
11	(.....)	Canlı kalıntılarının fosilleşmesi çok uzun zaman almaz.
12	(.....)	Fosiller sadece nesli tükenmiş canlılar hakkında bilgi verir.

MINİ DEĞERLENDİRME -I-

- ⇒ Ekonomik açıdan değer taşıyan minerallerden maden denir
- ⇒ Yer kabuğu çeşitli kayalardan ve topraktan meydana gelir.
- ⇒ Kayaların parçalanarak küçülmüş hâline taş denir.
- ⇒ Taşların hepsi değerli madenlerdir.

① Yukarıdaki ifadelerden kaç tanesi doğrudur?

- A. 1 B. 2
C. 3 D. 4

② Aşağıdakilerden hangisi fosil değildir?

- A. Milyonlarca yıl önce yaşamış bir deniz kabuklusunun kayaya çıkmış izi
B. Birkaç yıl önce ölmüş balığın iskeleti
C. Milyonlarca yıl önce çam ağacının sakızı içinde kalmış bir böcek
D. Dinazor kemikleri

③ Fosil bilimi ve bu bilimle uğraşan bilim insanlarına verilen isim hangi seçenekte doğru yazılmıştır?

	Fosil Bilimi	Bilim İnsanı
A.	Antropoloji	Antropolog
B.	Paleontoloji	Arkeolog
C.	Arkeoloji	Paleontolog
D.	Paleontoloji	Paleontolog

④ Ekonomik değeri olan kayalara ne isim verilir?

- A. Maden B. Magma
C. Taş D. Manto

⑤ Büyük taş kütlelerine ne ad verilir?

- A. Mineral B. Kayaç
C. Taş D. Maden

ilkokul.com

Efe

Kayaçlar nasıl oluşmuştur?

⑥ Efe'nin sorusunun yanıtı aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Toprağın sıkışması sonucunda
B. Magmanın soğuyup katılaşması ile
C. Rüzgârın etkisiyle
D. Yağmurun etkisiyle

FOSİLLERİ RENKLENDİRELİM

● Aşağıdaki yaprak fosilini dikkatli bir şekilde boyayabilir misiniz?

FOSİLLERİ RENKLENDİRELİM

● Aşağıdaki yaprak fosillerini dikkatli bir şekilde boyayabilir misiniz?

